

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту і логістики

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА:
Система управління розвитком персоналу, як важливий
елемент менеджменту сучасного підприємства

Головний керівник – д.е.н., проф. Катерина КОЗАК

на тему: Особливості працевлаштування на підприємство в сучасних
реаліях

ШИФР КРБ. МІЛ. 1.689-03.23.1

Здобувачка Анна ЛІПСЬКА

Керівник д. е. н., проф. Катерина КОЗАК

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від ____ 2023 р., протокол № ____

Завідувач кафедри менеджменту і логістики _____ Ірина СЕДІКОВА
(підпис)

Одеса – 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Козак К. Б., Липська А. В., ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, міжнародна науково-практична конференція «Сталий ланцюг харчування та безпека крізь науку, знання та бізнес», секція «Підготовка практико-орієнтованих фахівців для харчової індустрії: виклики сьогодення», ДБУ, Херсон 18 травня 2023 р.

Актуальність теми обумовлена необхідністю формування ефективних заходів для покращення та ефективності роботи Центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ОНТУ, в зв'язку з особливостями працевлаштування в сучасних реаліях.

У першому розділі «Теоретичні засади працевлаштування на підприємство» було визначено підходи до вивчення особливості процесу працевлаштування та проаналізовано загальну характеристику міжнародних підходів щодо працевлаштування.

У другому розділу «Аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища закладу вищої освіти «Одеський національний технологічний університет»» було визначено вплив макросередовища на діяльність ОНТУ, проаналізовано працевлаштування студентів та випускників ОНТУ та окреслено проблеми діяльності центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ОНТУ.

У третьому розділі «Розробка та економічне обґрунтування напрямів удосконалення роботи центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ЗВО ОНТУ» було запропоновано напрями вдосконалення та обґрунтування впровадження ефективної організації центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ЗВО ОНТУ, здійснено формування програми заходів для покращення роботи центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, обґрунтовано доцільність та здійснено економічне обґрунтування запропонованих заходів.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 69 сторінок, 13 таблиць, 11 рисунків. Перелік посилань нараховує 30 найменувань.

Ключові слова: працевлаштування, управління, менеджмент, вища освіта, молодь, ринок праці, успішність, сучасні реалії.

SUMMARY

The first section «Theoretical principles of employment at the enterprise» approaches to studying the peculiarities of the employment process were defined and the general characteristics of international approaches to employment were analyzed.

The second section «Analysis of the internal and external environment of the institution of higher education «Odesa National University of Technology»» determined the impact of the macro environment on the activities of ONTU, analyzed the employment of students and graduates of ONTU, and outlined the problems of the center for promoting the employment of students and graduates of ONTU.

The third section «Development and economic substantiation of directions for improving the work of the center for the promotion of employment for students and graduates of the ONTU Higher Secondary School» proposed directions for improvement and justification for the implementation of the effective organization of the center for the promotion of employment for students and graduates of the Higher Secondary School of the ONTU, the formation of a program of measures to improve the work of the center for the promotion of employment for students and graduates was carried out, substantiated expediency and economic justification of the proposed measures was carried out.

The bachelor's thesis contains pages, tables, drawings. The list of links includes 30 name.

Key words: employment, management, management, higher education, youth, labor market, success, modern realities.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВО.....	9
1.1. Підходи до вивчення особливості процесу працевлаштування.....	9
1.2. Загальна характеристика міжнародних підходів щодо працевлаштування.....	17
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ».....	26
2.1. Визначення впливу макросередовища на діяльність ОНТУ.....	26
2.2. Характеристика працевлаштування студентів та випускників ОНТУ.....	33
2.3. Дослідження діяльності центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ОНТУ.....	39
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ТА ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ЦЕНТРУ СПРИЯННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЮ СТУДЕНТІВ І ВИПУСКНИКІВ ЗВО ОНТУ.....	48
3.1. Виявлення напрямів вдосконалення та обґрунтування впровадження ефективної організації центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ЗВО ОНТУ.....	48
3.2. Визначення економічного ефекту запропонованих заходів з удосконалення роботи центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ЗВО ОНТУ.....	56
Висновки до розділу 3.....	62
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

Актуальність теми. Успішність працевлаштування студентів і випускників закладів вищої освіти (ЗВО) є одним із критеріїв ефективності функціонування системи вищої освіти, ринку праці та економіки в цілому. Вона здебільшого залежить від того, наскільки продуктивний буде процес підготовки і працевлаштування студентів і випускників ЗВО до виходу на ринок праці. Разом з тим і вітчизняний, і зарубіжний досвід показує, що значна кількість випускників стикається з серйозними труднощами при переході від навчання до роботи, виявляється зайнятою на некваліфікованих робочих місцях або залишається без роботи. Це викликає певні труднощі в економічній сфері, яка не може ефективно функціонувати без наявності якісних трудових ресурсів в необхідній кількості. У сучасних умовах потреба системного та комплексного вивчення проблеми працевлаштування студентів і випускників ЗВО значно посилюється.

Ступінь дослідження проблеми. Теоретичним і прикладним аспектам працевлаштування випускника ЗВО і питанням функціонування молодіжного ринку праці присвячені праці відомих вітчизняних та зарубіжних науковців: К.М. Гусов, В.М. Толкунова, Л. Харві, М. Йорке, П.Найт, М.Фугейт, А. Кінікі, Б. Ашфорт та інших.

Метою роботи є дослідження теоретико-методологічних та практичних засад процесу особливостей працевлаштування випускників закладів вищої освіти на ринку праці для розроблення напрямів реалізації їх професійного та особистісного потенціалу в умовах сучасних реалій.

Для досягнення поставленої мети були сформульовані та вирішені такі завдання:

- визначити поняття працевлаштування та трудовий договір;
- дослідити особливості працевлаштування в сучасних реаліях;
- проаналізувати підходи до процесу особливостей працевлаштування на прикладі міжнародних компаній;

- провести оцінку ефективності роботи Центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників Одеського національного технологічного університету;
- обґрунтовувати запровадження запропонованих заходів для покращення роботи ЦСПСiВ ОНТУ.

Об’єктом дослідження є процес особливостей працевлаштування студентів і випускників ЗВО на ринку праці в умовах сучасних реалій.

Предметом дослідження є теоретичні і прикладні аспекти особливостей працевлаштування випускників ЗВО на ринку праці в умовах сучасних реалій.

Методи дослідження. В основу дослідження покладені методи індукції та дедукції (при дослідженні теоретичних аспектів сутності понять «працевлаштування»; системного підходу (для обґрунтування чинників, що впливають на особливості працевлаштування випускників ЗВО); метод PESTEL-аналіз (для визначення впливу макрофакторів на заклад вищої освіти ОНТУ); метод соціологічного опитування (анкетного опитування) для вивчення стану працевлаштування випускника ЗВО на ринку праці, графічного зображення (для наочного відображення схематичної ілюстрації теоретичних і практичних положень наукової роботи).

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що основні результати дослідження, викладені у кваліфікованій роботі можуть бути використані Центром сприяння працевлаштуванню студентів і випускників Одеського національного технологічного університету для створення умов працевлаштування молоді на підприємство в сучасних реаліях.

ВИСНОВКИ

Підходи до вивчення особливостей працевлаштування розрізняються в широкому і вузькому значеннях. Працевлаштування - це система організаційних, економічних і правових заходів, направлених на забезпечення трудової зайнятості населення. У широкому значенні працевлаштування об'єднує всі форми трудової діяльності, що не суперечать законодавству, включаючи самостійне забезпечення себе роботою, в тому числі індивідуальну трудову діяльність. У вузькому значенні під працевлаштуванням розуміють такі форми трудової діяльності, які встановлюються при сприянні органів держави або недержавних організацій.

У роботі було проведено аналіз одного з підрозділів Одеського національного технологічного університету, а саме Центр сприяння працевлаштування студентів і випускників. Було виявлено, що Центр відповідає за постійне підтримання зворотних зв'язків з організаціями, підприємствами, фірмами, за організацію всіх видів практик здобувачів освіти. сприяє працевлаштуванню випускників університету, розробляє рекомендації щодо вимог, які ставляться до випускників університету, здійснює моніторинг щодо їх працевлаштування та кар'єрного зростання на підприємствах, фірмах, в організаціях, підтримує зв'язок з Державною службою зайнятості. Ми виявили переваги центру, але також і зазначили недоліки, які треба усунути для ефективнішої роботи.

Нами було запропоновано та обґрунтовано доцільність таких заходів:

- Відео-відгуки випускників.
- Введення для здобувачів вищої освіти випускних курсів дисциплін «Аналітичний огляд ринку праці», «Компетенції для успішного працевлаштування».
- Пояснювальні роботи щодо ринку праці.
- Спеціаліст з профорієнтаційного і профкар'єрного консультування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безусий В.В. Правове регулювання працевлаштування в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук.: спец. 12.00.05 «Трудове право» / В.В.Безусий. Харків, 2017. - 11 с.
2. The Forbes 2020. [Веб-сайт]. Одеса, 2023 р. URL: <http://www.forbes.com/lists>. (дата звернення 20.03.2023).
3. Кодекс законів про працю України Гл.ІІ. Ст. 24. Укладення трудового договору. [Веб-сайт]. Одеса, 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n33> (дата звернення 20.03.2023).
4. Організація та джерела залучення персоналу, 2020 р. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <https://library.if.ua/book/45/3078.html> (дата звернення 20.03.2023).
5. Національна доповідь 2017 «Цілі Сталого Розвитку: Україна» [Електронний ресурс] / Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: http://www.idss.org.ua/monografii/2017_SDGs_NationalReport.pdf (дата звернення 20.03.2023).
6. Безусий В.В. Правове регулювання працевлаштування в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук.: спец. 12.00.05 «Трудове право» / В.В.Безусий. Харків, 2019. 19 с.
7. Руженський М. М. Працевлаштування як форма соціального захисту населення/ М. М. Руженський // Ринок праці та зайнятість населення. – 2013. – № 2. – С. 8–11
8. Employer Satisfaction Survey National Report [Електронний ресурс] // The Quality Indicators for Learning and Teaching. – 2018. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: https://www.qilt.edu.au/docs/default-source/ess/ess-2018/2018-ess-national-report-v2.pdf?sfvrsn=9d2ae33c_2 (дата звернення 20.03.2023).

9. Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA). [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <http://ela.nauka.gov.pl> (дата звернення 23.03.2023).
10. Salary Survey: Starting Salary Projections for Class of 2018 New College Graduates Data Reported by Employers. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <http://careerservices.wayne.edu/pdfs/2018-nace-salary-survey-winter.pdf> (дата звернення 23.03.2023).
11. Majors that Matter: Ensuring Avoid Underemployment // Burning Glass Technologies and Strada Institute for the Future of Work.–2018. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: https://www.burning-glass.com/wp-content/uploads/underemployment_majors_that_matter_final.pdf (дата звернення 23.03.2023).
12. Матвієнко В.М. Міжнародні організації: підручник /В.М. Матвієнко, Ю.С. Скороход, А.П. Сапсай, Р.К. Петюр, Н.Л. Яковенко, К.І. Кузнєцова, О.І. Опанасюк, Т.І. Шинкаренко, О.Ю. Ковтун, Головченко, Н.В. Балюк. – К.: Видання ДАК, 2018. – 783 с.
13. Циганкова Т.М. Міжнародні організації [Текст] : навч. посіб. /Т. М. Циганкова, Т. Ф. Гордєєва ; Мво освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун–т. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2021. – 340 с.
14. Міжнародні організації [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. Навч.закл. / В. В. Ковалевський, Ю. Г. Козак, С. Г. Грищенко [та ін.]; ред.Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. – К. : ЦУЛ, 2013. – 287 с.
15. Забезпечення права на вищу освіту для внутрішньо переміщених осіб: дослідження. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <https://www.helsinki.org.ua/publications/zabezpechennia-prava-na-vyshchu-osvitu-dlia-vnutrishno-peremishchenykh-osib-doslidzhennia/> (дата звернення 24.03.2023).
16. Офіційне джерело: Про вищу освіту в Україні. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18> (дата звернення 24.03.2023).

17. Сафонова В. Прогнозні аспекти розвитку вищої освіти в умовах демографічної кризи в Україні. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: [file:///C:/Users/админ/Downloads/Nvamu_ekon_2010_8_15%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/админ/Downloads/Nvamu_ekon_2010_8_15%20(1).pdf) (дата звернення 26.03.2023).
18. Освіта в Україні: базові індикатори. Інформаційно-статистичний бюлетень. 2018. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <https://is.gd/KUFNk2> (дата звернення 26.03.2023).
19. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : статистичний збірник / Київ : Державна служба статистики України, 2018. 178 с. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <https://is.gd/0nj0BW> (дата звернення 27.03.2023).
20. Положення про центр сприяння працевлаштуванню студентів і випускників Одеського національного технологічного університету. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <https://ontu.edu.ua/download/pubinfo/Regulations-on-the-Center-for-Employment-Assistance-for-Students-and-Graduates.pdf> (дата звернення 27.03.2023).
21. Головний сайт центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників Одеського національного технологічного університету. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <http://foodprofi.ontu.edu.ua/uk/%D0%BD%D0%B0%D1%88%D1%96-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D1%86%D1%96/> (дата звернення 28.03.2023).
22. Головний сайт Одеського національного технологічного університету. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <https://ontu.edu.ua/> (дата звернення 28.03.2023).
23. Пасічніченко С. В. Соціальний захист молоді у сфері працевлаштування як знаряддя реалізації державної політики зайнятості / С. В. Пасічніченко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика . – 2013. – № 12. – С. 151–161.

24. Карпюк О. А. Фактори формування та розвитку ринку освітніх послуг / О. А. Карпюк // Економіка. Управління. Інновації. Електронне наукове фахове видання Житомирського державного університету ім. І. Франка, 2020 р. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/e-journals/eui/2009_1/09koarop.pdf (дата звернення 28.03.2023).
25. Сапельнікова Н. Л., Решетова Г. І. Професійна освіта та професійна орієнтація як інструмент прогнозування та регулювання ринку праці. Економіка і суспільство. Випуск. 2018. Т. 9. С. 919-926.
26. Управління персоналом : підручник [В. М. Данюк, А. М. Колот, Г. С. Суков та ін.]. Київ: КНЕУ; Краматорськ: НКМЗ, 2013. 666 с.
27. Halina R., Rizun N., Pawłyszyn I. Дослідження проблем зайнятості випускників навчальних закладів. Prognostication and planning of economic development: microeconomic and macroeconomic levels. Vol.1, 2019, s.182-197.
28. Порада О. В. Міжпрофесійна компетентність випускника закладу вищої освіти, як чинник конкурентоспроможності на сучасному ринку праці. [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/420130.pdf/> (дата звернення 10.04.2023).
29. Порада О. В. До проблеми сучасного ринку праці випускників вищих навчальних закладів. Науково-практичний журнал ПНЦ НАПН України «Наука і освіта». Одеса : ПНПУ, 2019. Вип. №8. с. 138-142.
30. Людський розвиток в Україні. Інноваційні види зайнятості та перспективи їх розвитку (кол. моногр.) / за ред. Е.М. Лібанової; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К., 2019. 328 с.
31. КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ. ПОСТАНОВА від 22 серпня 2018 р. № 652. М. Київ. ПОРЯДОК проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині впровадження ними наукової (науково-технічної) діяльності.